

بیماری هوجکین

توجه: این مطالب جنبه اطلاع رسانی دارد و توصیه می شود حتما با پزشک معالج خود مشورت فرمائید.

سرطان چیست؟

سرطان نوعی بیماری است که در آن سلولهای غیرطبیعی در بعضی از بافتها یا اعضای بدن خارج از کنترلهای طبیعی شروع به رشد و افزایش تعداد می کنند. در زمان حیات، سلولهای طبیعی بدن در طی یک روند کنترل شده بازسازی و تکثیر می شوند. این امر باعث رشد طبیعی بدن و ترمیم بافتهای صدمه دیده و زخمها می گردد. وقتی که سلولها خارج از کنترلهای طبیعی رشد کنند توده ای از سلولها را بوجود می آورند که به آن تومور می گویند. بعضی از تومورها فقط در مکان ایجاد خود رشد کرده بزرگ می شوند که به آنها تومورهای خوش خیم می گویند. بعضی از تومورها نه تنها در محل ایجاد، رشد می کنند بلکه توانایی تهاجم و تخریب بافتها و اعضای اطراف را نیز داشته و می توانند به نقاط دور دست بدن گسترش پیدا کنند. این تومورها را تومورهای بدخیم یا سرطان می گویند. گسترش به نقاط دور دست بدن وقتی اتفاقی می افتد که سلولهای بدخیم از محل اولیه خود کنده شده و از طریق جریان خون یا سیستم لنفاوی بدن منتقل گشته و در نقاط جدید، تومور جدیدی را ایجاد نمایند. به این تومورهای ایجاد شده جدید، متاستاز می گویند.

بیماری هوجکین چیست؟

هوجکین یک نوع خاص از لنفوم با رشد غیرطبیعی سلولها در دستگاه لنفاوی است.

پیشرفت های جدید در زمینه تشخیص و درمان این بیماری باعث شده است که تعداد زیادی از بیماران بهبود یابند. در این بیماران با تشخیص زودرس و درمان مناسب میزان بهبود افزایش خواهد یافت. گرچه بیماری هوچکین ممکن است در تمام سنین دیده شود، شایعترین سن شیوع آن بین ۲۰ تا ۵۰ سالگی است.

بیماری هوچکین چیست؟ چگونه این بیماری کشف و درمان می شود؟ چگونه می توان زودتر به تشخیص این بیماری رسید؟

در این جزوه به این سئوالات و سئوالات دیگر درباره این بیماری پاسخ داده خواهد شد.

در سال ۱۸۳۲ میلادی آقای توماس هوچکین برای اولین بار یک نوع بیماری را شرح داد که به بیماری هوچکین معروف شد. این بیماری در دسته لنفوم ها که سرطان دستگاه لنفاوی هستند، تقسیم بندی می شود.

بیماری هوچکین در یک منطقه دستگاه لنفاوی معمولاً در گره لنفی ایجاد می شود. اگر این بیماری به موقع کشف و درمان نشود، ممکن است در تمام دستگاه لنفاوی پخش گردد. هوچکین می تواند باعث درگیری ریه، اعضای داخل شکم و استخوانها شود. با گسترش بیماری، گویچه های سفید طبیعی کاهش یافته، در مقابله با عفونت ها اختلال ایجاد می شود. بنابراین بیماران مبتلاً به هوچکین ممکن است مستعد ابتلا به عفونت های گوناگون گردند.

دستگاه لنفاوی در کجا یافت می شود؟

بیماری هوچکین در دستگاه لنفاوی ایجاد می شود. دستگاه لنفاوی از شبکه عروقی کوچکی که به آنها عروق لنفاتیک می گویند، به همراه بافت های لنفاوی که محل تجمع لنفوسیت ها بوده و شامل گره های لنفاوی و بافت های دیگر می باشند، تشکیل شده است. عروق لنفاتیک مسئول بازگرداندن مایعات میان بافتی به گردش خون سیستمیک هستند. دستگاه لنفاوی جزئی از سیستم دفاعی بدن در مقابل عفونت ها است. بافت های لنفاوی در بیشتر بافت های بدن به ویژه طحال، کبد، مغز استخوان و روده یافت می شوند.

در طی مسیر عروق لنفاوی، تجمع های دانه ای شکل کوچکی از لنفوسیت ها یافت می شود که به آنها غدد لنفاوی می گویند. عمل این غدد، حذف ناخالصی ها و باکتری های موجود در لنف است. گره های لنفاوی در همه نقاط بدن پراکنده اند. در گردن، زیر بغل و کشاله ران براحتی یافت و لمس می شوند. این غدد معمولاً از دانه تسبیح بزرگتر نیستند ولی در صورت ایجاد عفونت یا بیماریهای دیگر بزرگ می شوند. با مشاهده یک گره لنفاوی بدون درد بزرگ شده که بیشتر از یک ماه باقی بماند باید به پزشک مراجعه کرد.

علل بیماری هوچکین

برخی از محققان عقیده دارند که بیماری هوچکین در اثر مقابله دستگانه دفاعی بدن در برابر یک تحریک خارجی مثل یک ویروس ایجاد می شود. این بیماری در کشورهای در حال توسعه که در آنها افراد جامعه تا زمان بلوغ تماس فراوانی با عوامل عفونت زا داشته اند، کمتر دیده می شود. این بیماری در کشورهای توسعه یافته صنعتی که در آنها کودکان تا سن ۱۰ سالگی بیماریهای شایع اطفال تماس نداشته اند، بیشتر دیده می شود. با این حال دانش ما راجع به علت بیماری هنوز ناکافی است.

تشخیص

چون علت بیماری هوچکین نامعلوم است، در حال حاضر پیشگیری از آن امکان پذیر نیست ولی تشخیص زود هنگام و درمان مناسب نتایج خوبی به همراه دارد.

معمولاً اولین علامت، پیداشدن یک غده لنفاوی بزرگ و بدون درد است که معمولاً در گردن و گاه در زیر بغل یا کشاله ران دیده می شود. این غدد لنفاوی گاه در هنگام استحمام یا اصلاح کردن موهای بدن کشف می شوند. غدد لنفاوی ممکن است در اثر عفونت ها یا بیماریهای دیگر غیر از بیماری هوچکین نیز بزرگ شوند ولی غده لنفاوی که بیش از یک ماه بزرگ بماند چه دردناک باشد چه نباشد باید توسط پزشک معاینه گردد. غده لنفاوی عفونی معمولاً دردناک است.

گاه علائم دیگری نیز در بیمار مبتلاً به هوچکین دیده می شود که عبارتند از:

- تب طول کشیده ای که علت آن مشخص نیست.
- عرق شبانه توجیه ناپذیر. گاه این تعریق آن قدر زیاد است که بیمار مجبور به تعویض ملحفه می گردد.
- خارش بدن
- دردهای غیرطبیعی پشت یا شکم
- کاهش وزن غیرطبیعی
- تنگی نفس

این علائم در بیماریهای دیگری غیر از هوچکین نیز شایع است ولی در صورت بروز این علائم برای از دست ندادن شانس تشخیص زود هنگام این بیماری، باید به پزشک مراجعه کرد.

پس از مراجعه به پزشک، وی تاریخچه کاملی از وضعیت پزشکی فرد تهیه می کند. آنگاه معاینه پزشکی به عمل خواهد آمد. اگر حالت غیرطبیعی در گره لنفاوی مشاهده نماید، آن گره لنفاوی برداشته می شود و در زیر میکروسکوپ مطالعه می گردد. این آزمایش مشخص خواهد کرد که ضایعه خوش خیم یا بدخیم است.

اگر نتیجه نمونه برداری مشخص کند بیماری هوچکین است، آزمایشهای تکمیلی زیر انجام می شود:

- پرتونگاری قفسه سینه
- آزمایش خون
- لنفانژیوگرافی: به معنی تزریق ماده حاجب به داخل سیستم لنفاوی و سپس تهیه رادیوگرافی از آن که نشان دهنده وضعیت سیستم لنفاوی و میزان گسترش بیماری در آن است.
- سی تی اسکن شکم
- آزمایش مغز استخوان

○ نمونه برداری از اعضای داخل شکم برای نشان دادن گسترش بیماری به این اعضا

ممکن است انجام تمام این بررسی ها در یک فرد لازم نباشد. تصمیم گیری درباره بررسی های لازم توسط پزشک معالج صورت خواهد پذیرفت.

درمان

بیماری هوجکین بخوبی به درمان پاسخ می دهد. در بیشتر موارد بیماران به طور سرپایی درمان می شوند. درمان بیمار می تواند با پرتو درمانی یا شیمی درمانی یا ترکیبی از هر دو صورت پذیرد.

در پرتودرمانی سعی می شود با استفاده از پرتوهای پارانرژی X یا اشعه های ناشی از کبالت در منطقه درگیر شده توسط بیماری، سلولهای سرطانی با حفظ بافتهای سالم از بین برده شوند. خوشبختانه در مراحل اولیه، بیماری به دستگاه لنفاوی محدود می باشد و از این رو درمان مناسب با پرتودهی به قسمتی یا تمام دستگاه لنفاوی باعث بهبود بیماران خواهد شد.

شیمی درمانی برای از بین بردن سلولهای سرطانی در تمام بدن استفاده می شود. پزشکان مقادیری از داروهای شیمی درمانی را استفاده می کنند که با حداقل صدمه به بافتهای سالم بدن بتوان سلولهای سرطانی را از بین برد. داروهای شیمی درمانی در تقسیم و رشد سلولهای سرطانی اثر گذاشته و باعث تأخیر رشد و یا ریشه کن شدن بیماری می شوند. گاه بیماران ترکیبی از شیمی درمانی و پرتودرمانی را دریافت می کنند.

هر دو روش درمانی ذکر شده می تواند عوارض نامطلوبی را ایجاد نماید. پرتودرمانی ممکن است باعث واکنش پوستی، تهوع، استفراغ و احساس خستگی شود. تمامی این عوارض را با استراحت مناسب و تغذیه خوب می توان تخفیف داد. بعد از قطع پرتودرمانی، این عوارض از بین خواهد رفت.

شیمی درمانی ممکن است باعث تهوع، استفراغ، اسهال، ریزش مو، کم خونی، خونریزی خود به خود، افزایش بروز عفونت و همچنین زخمهای دهانی شود. این عوارض در تمام بیماران دیده نمی شود؛ در تمام آنها نیز به یک شدت ظاهر نمی گردد و بعد از درمان از بین خواهد رفت.

بیشتر موارد هوشکین به ویژه اگر در مراحل اولیه شناسایی گردد، قابل درمان است. بنابراین برای کشف احتمالی

غدد لنفاوی بزرگ شده، گردن، زیر بغل و کشاله ران خود را بطور منظم معاینه کنید.

* * * * *

منبع مورد استفاده: بروشور آموزشی بنیاد امور بیماریهای خاص

www.oncoinfo.ir

Email: info@oncoinfo.ir